

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ “НЕОФИТ РИЛСКИ”
БЛАГОЕВГРАД
ФИЛОЛОГИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „ГЕРМАНИСТИКА И РОМАНИСТИКА”

МАРИЯ СИМЕОНОВА БАГАШЕВА-КОЛЕВА

АВТОРЕФЕРАТ

**ДЕМИНУТИВНИ КОРЕЛАТИ В АНГЛИЙСКИ, РУСКИ И
БЪЛГАРСКИ ЕЗИК
(НАЧИНИ НА ИЗРАЗЯВАНЕ И ЧЕСТОТА НА УПОТРЕБА)**

Автореферат на дисертационен труд
за присъждане на образователната и научна степен „доктор” по
научна специалност 05.04.11. „Общо и сравнително езиковедие
/съпоставително езиковедие/”

Научен ръководител:
Гл.ас. д-р Яна Чанкова

Рецензенти:
Проф. д-р Дияна Янкова
Проф. д-р Лилия Илиева

Благоевград, 2015 г.

Дисертационният труд на тема: **„Деминутивни корелати в английски, руски и български език (начини на изразяване и честота на употреба)“** е обсъден на заседание на катедра „Германистика и романистика“, Филологически факултет към ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград на 11.12.2014г. с протокол № 9и насочен за защита пред научно жури.

Дисертационният труд е написан на английски език в обем от 198 страници и включва 9 схеми, 6 таблици, 170 заглавия на ползвани литературни източници, 34 заглавия в библиографията, 9 интернет източници.

Защитата на дисертационния труд ще се състои на 24.02.2015 г. от 13.00ч. в зала 1412на УК – 1, ЮЗУ «Неофит Рилски», гр. Благоевград

Обща характеристика на дисертационния труд

Актуалност на темата

Деминутивността като лингвистичен феномен е обект на нестихващ научен интерес през последните две десетилетия. Това може да се отдаде на факта, че деминутивността изразява не само „малък размер”, значение, което в много езици се предава съвсем естествено, но едновременно с това включва и широк спектър от емоционално-експресивни нюанси, което превръща тази категория в инструмент за предаване на субективно отношениевредица езици. Макар че деминутивността съществува във всички езици, в едни от тях тя е застъпена в голяма степен и тези езици са известни с широката употреба на деминутивни форми и тяхната мултифункционалност (напр. славянските, балтийските и романските езици), докато при други езици (напр. германските езици) категорията деминутивност изразява предимно физическа умалителност и притежава в по-малка степен лингвистични инструменти за изразяване на разнообразните субективни отношения. Това прави категорията деминутивност обект на интересни лингвистични изследвания. Повечето научни изследвания на тази категория обаче са фокусирани върху отделни аспекти на деминутивността и изследват нейните лингвистични, стилистични и прагматични функции предимно в два близкородствени езика. Съществуват и сравнителни анализи на категорията деминутивност в повече от два езика (Дреслър и Мерлини Барбареси 1994), но многостранният характер на тази категория не е бил изследван във всички езици, което налага необходимостта от по-задълбочени изследвания.

Дълго време категорията деминутивност не е предизвиквала научен интерес сред изследователите в английския език, много от които смятат, че в него няма деминутивни форми. Това общо мнение наскоро бе оборено от проф. Клаус П. Шнайдер, който в книгата си „Diminutives in

English” (2003) доказва, че английският език притежава деминутиви и че те са не по-малко мултифункционални от другите езици. Въпреки несъмнения принос на проф. Шнайдер към изясняване на значимостта на категорията деминутивност в английския език, контрастивните изследвания върху тази категория в английския език, в сравнение с други езици, са редки.

С оглед на казаното по-горе, става ясно, че изследване на категорията деминутивност в английския език в сравнение с два славянски езика (руски и български), които са характерни с употребата си на деминутиви, не е правено и заслужава задълбочен анализ и проучване.

Настоящият дисертационен труд представлява контрастивно изследване на категорията деминутивност в английския, руския и българския езици, с фокус върху начините на образуване на деминутиви и тяхната честота на употреба в трите езика. Тъй като руският и българският езици често са били обект на съпоставителни изследвания на различни аспекти на категорията деминутивност (Легурска и Бечева 2005, Меракова 2005, Васева 2004, 2006), в настоящото изследване английският език се явява изходният език (**source language**), а руският и българският са целевите езици (**target languages**). По този начин може да се проследи как и до каква степен деминутивите в език, който не е характерен с много деминутивни форми (английски), се превеждат/предават на езици, които са богати на множество многофункционални деминутиви (руски и български) и да се осъществи контрастивен качествен и количествен анализ на деминутивите в трите изследвани езика.

Цел и задачи на изследването

В настоящия дисертационен труд са поставени следните **две основни цели:**

1. Да се направи контрастивен анализ на начините на изразяване на деминутивност в английския, руския и българския

езици, като се идентифицират, класифицират и дефинират техните специфични значения в трите изследвани езика;

2. Да се изследва фреквентността на употребата на деминутивните словообразователни модели с основен фокус върху техните специфични значения в английския, руския и българския език.

Допълнителна цел на дисертационния труд е да се изработи пълен списък на деминутивните суфикси в английския, руския и българския езици, като те бъдат представени по азбучен ред, придружени с кратки бележки за спецификата и значението на съответния деминутивен суфикс и илюстрирани с подходящи примери.

Формулираните цели предполагат изпълнението на следните конкретни **задачи**:

1. Да се дефинира категорията деминутивност и начините, по които тази категория се изразява в английския, руския и българския език.

2. Да се изследват деминутивните словообразователни модели в английския, руския и респективно българския език и се представи кратък преглед на процесите на деминутивизация в трите езика.

3. Да се опишат и анализират деминутивните словообразователни модели в английския, руския и българския език и да се коментират техните специфични значения и функции.

4. Да се подберат подходящи книги на английски език и техните преводни версии на руски и български език, така че корпусът от ексерпции да е максимално представителен и гарантиращ достоверни изводи.

5. Да се изследва фреквентността на употреба на деминутивните словообразователни модели в английския, българския и руския език, въз основа на корпуса от примери.

6. Да се направи контрастивен анализ на фреквентността на употреба на деминутивните модели в трите езика.

7. Да се идентифицира моделът с най-висока фреквентност на употреба в трите езика и се предложат обяснения за причините.

Методи на изследването

При подготовката и разработването на настоящия дисертационен труд са използвани следните **методи**:

1. **Дескриптивен метод** при представянето и коментирането на данните от изследването на корпуса от примери, както и в коментарите свързани с изследвания феномен.

2. **Контрастивен метод** при качествения и количествения анализ на ексцерпирания материал, така че да се очертаят приликите и разликите в образуването и употребата на категорията деминутивност в английския, руския и българския език.

3. **Количествени статистически методи** при обработката на данните от корпусния материал, както и при процеса на дефиниране на фреквентността на употреба на идентифицираните деминутивни модели.

Корпус на изследването

Изследването се основава на корпус от примери, ексцерпирани от оригинални английски текстове, адаптирани за деца, и съответните преводни версии на руски и български език. Полученият корпус се състои от ексцерпиран материал в размер на 5010 примера от общо 2179 страници от следните произведения:

- „Алиса в Страната на чудесата” от Луис Карол;
- „Алиса в Огледалния свят” от Луис Карол;
- „Мечо Пух” от А.А.Милн;

- Приказките на Оскар Уайлд (адаптирани за деца);
- „Чичо Томовата колиба” от Хариет Бичър Стоу.

Съдържание на дисертацията – структура и обем

В увода (стр. 5-8) на дисертацията са формулирани посочените предмет на изследването; причина, поради която е засегната тази проблематика, както и целите и задачите на изследването; методи на изследването икратко описание на структурата на дисертационния труд.

Глава I. Същност и характерни особености на категорията деминутивност.

Глава I (стр. 9-24) съдържа теоретичната рамка на изследването на категорията деминутивност и представя различните възгледи върху деминутивността като семантична категория. Проследяват се дефинициите на редица изследователи и се обръща внимание на различните аспекти, които всеки един от тях посочва като специфично значение на категорията.

Традиционно терминът **деминутивност** се асоциира с понятието „малък размер/количество” (**smallness**). Освен тази основна функция, деминутивността може да изрази множество прагматични значения, които се простират отвъд това понятие.

Бауер (под печат, цитиран в Шнайдер 2013: 137) обяснява, че трудността да се определи точно понятието **деминутивност** „се дължи от една страна на семантиката, а от друга страна, на формалните средства използвани за изразяване на деминутивно значение”¹. Шнайдер (2003: 1) посочва, че „освен основното значение на термина деминутивност като „малък размер/количество” (**smallness**), той също така може да изрази отношение, което може да бъде както положително, така и

¹ Преводът на цитатите от английски и руски език е мой – М.Б.

отрицателно, т.е. ласкаво и нежно или пренебрежително отношение, което зависи от специфичното взаимодействие на лингвистични и ситуационни фактори в даден контекст”. Според Джурафски (1996: 534) „деминутивността е семантична категория, която изразява смайващо разнообразие от значения, включващи ласкаво отношение, презрение, игривост, прагматичен контекст, в който участват деца или домашни любимци, както и металингвистични ситуации”. Хъдълстън и Пулъм (2002: 1677) посочват, че „терминът деминутивност се отнася към афиксите, които изразяват малък размер, а също така и към онези афикси, които (допълнително или вместо това) маркират малкото на животно, ласкавост или неформалност, прилика или имитация”. Братус (1969: 1) идентифицира деминутивите като „специални форми на думите, образувани с помощта на деминутивни суфикси, и служат за предаване и подсилване експресивността на речта”.

Макар много учени да са посветили изследвания на семантиката на деминутивите (Фенцлова 1985, Волек 1987, Дреслър и Мерлини Барбареси 1994, Джурафски 1996, Спиридонова 1999, Вежбицка 2001, Шнайдер 2003, и др.), не съществува формална дефиниция на деминутива. Според някои лингвисти деминутивността е универсална семантична категория (Джурафски 1996), според други е универсално понятие, изразено във всички езици (Шнайдер 2003). Трети споделят мнение, че деминутивността не е морфологична категория, а термин, който се отнася до всички начини на изразяване на деминутивност. Общо взето, категорията деминутивност може да се дефинира като семантична и прагматична лингвистична категория, която изразява малък размер/количество (smallness), но също така и широк спектър от емоционални нюанси, вариращи от изключително положителни до крайно отрицателни, в зависимост от контекста.

Дреслър и Мерлини Барбареси (1994, 2001) са на мнение, че „прагматичната функция на деминутивите взема превес над семантичната функция”. Според тях, „в допълнение към

семантичния признак „малък“ (small), деминутивите притежават една по-основна прагматична особеност, определена като „несериозност“, която е отговорна за множеството прагматични употреби на деминутивите”. На друго мнение обаче са Джурафски (1996), Вежбицка (1984) и Кемп, Брукс и Гилис (2007b), според които централно понятие в дефиницията за деминутивност заема понятието „дете” и деминутивите възникват в следствие на семантичен или прагматичен контекст, в който централно място заемат децата. Според Кемп, Брукс и Гилис (2007b), връзката с понятието „дете” има основно значение в деминутивната деривация, а семантичните деминутиви се появяват в речта главно в разговорите с деца (child-directed speech, i.e. CDS), тъй като са най-подходящи да приспособят значенията на думите към малкия свят на детето. Още повече, че в някои езици като руски, сръбски, полски, литовски, и др. употребата на деминутиви в разговорите с деца може да подпомогне усвояването на езика (Кемп, Брукс и Гилис 2007b: 319-320). В други езици обаче, като немски например, където деминутивизацията променя рода на съществителните имена от мъжки и женски род в среден, усвояването на граматичния род може да се затрудни, в следствие на което деминутивите в немския език не са характерни в разговорите с деца (Кемп и др. 2003).

Меракова (2004) отдава голямо значение на двойствения характер на деминутивите, като посочва, че те представляват „симбиоза между семантичното значение на основата на думата и стилистичната конотация на деминутивната морфема” (2004: 67). Същото становище споделя и Воронина (2012), която описва „двуядрена” семантична структура на деминутивите, състояща се от два компонента – семантичен и прагматичен.

По-нататък в глава I се разглеждат деминутивите на морфологично ниво, т.е. дали са словообразователни (derivational), формообразователни (inflectional) или имат междинен статут. Според Дреслър и Мерлини Барбареси (1994:

92), „деминутивите са словообразователни, а не формообразователни или композиционни”. Димитрова (1959) и Виноградов (1972) пък акцентират върху междинния им статут.

Терминологичният проблем по отношение на понятието деминутивност е лесно решим в рамките на английския език, където всички случаи на деминутивност се определят като деминутиви. Докато в езици като руски и български, са възникнали термини като **деминутивни имена**, **деминутивни думи** и **деминутивни форми**, които се използват от изследователите за описание на различните деминутивни лексикални единици. През годините много български изследователи използват тези термини, без да посочват разликите между тях (Наумова 1905, Андрейчин 1944). Руският учен Дементьев (1953) също използва както термина *деминутивни думи*, така и *деминутивни форми* по отношение на деминутивните имена, без да различава съществено техните значения. През 1972 г. Виноградов за първи път предлага някакво разграничаване, като приема, че „деминутивните имена са форми на думите, но тези форми заемат междинна позиция между формите на думите и отделните думи”(цитирано в Кръстев 1976: 15).

Като се позоваваме на традиционната граматика, където морфемите се делят на словообразователни (word-formative or derivational) и формообразователни (form-formative or inflectional) и разгледаме техните специфични особености и разлики, можем да направим извода, че деминутивните морфемии действително заемат междинна позиция между двата вида, като обединяват характерни черти както от едните, така и от другите. Както словообразователните морфемии, те могат да променят формата на думата, като добавят „субективно” значение на ласкавост и нежност или ирония и пренебрежителност, като в много езици променят и граматичния род на думата, превръщайки я в нова дума. От друга страна промяната на граматичния род на думата е характерна особеност на формообразователните морфемии, които по този начин образуват

нова форма на същата дума. Тези характеристики на деминутивните морфемии потвърждават техния междинен статут между словообразователните и формообразователните морфемии.

В глава I също се разглежда категорията деминутивност от гледна точка на **традиционната граматика, структурализма и генеративната граматика**, като основният източник на информация е граматичния подход, предложен от Бауер (1988) и цитиран от Шнайдер (2003). Също така се дефинира понятието **контрастивен анализ** и са представени основните положения на контрастивния анализ според Джеймс (1980), Андрей Данчев (2001), Христо Стаменов (2000) и Гаст (2013).

В края на първа глава се предлага изходна дефиниция на категорията деминутивност, формулирана въз основа на специфичните особености на категорията, предложени и анализирани от изследваните автори.

Глава II. Деминутивността в различните езици. Лингвистичен обзор.

Втора глава (стр. 25-143) разглежда категорията деминутивност в различните езици, при което се посочват примери и характерни особености от испанския, руския, италианския, полския, английския, българския, френския, немския езици. Изследва се образуването на деминутиви в различните езици, като се обръща внимание на двата основни образователни модела – синтетичния и аналитичния. Прави се изводът, че доминантният модел за образуване на деминутивни имена е суфиксацията или синтетичният словообразователен модел, като се посочват примери от различните гореспоменати езици. Деминутивните суфикси се разглеждат в тяхната полисемантичност, като се описват техните основни три значения, като „емоционално-количествени, изцяло емоционални или изцяло количествени” (Волек 1987: 51).

Според Дементъев (1959: 25) „деминутивите никога не могат да изразяват чисто обективна деминутивност”. Плямоватая (1961: 23) е на мнение, че деминутивите могат да бъдат разграничени в три групи – такива, които имат само обективно-дистинктивна функция, други, които имат субективно-оценъчна функция и трети, които комбинират двете функции. Темирова (1972) пък описва четири възможни функции на деминутивите, а именно: емоционална, умалителна, емоционално-умалителна с доминираща емоционалност и емоционално-умалителна с доминираща умалителност. Всички тези виждания представляват аргументи в полза на идеята за полисемантичния характер на деминутивните суфикси и свидетелстват за това колко е трудно да се определи точното им значение.

От посочените в тази глава примери от различни езици става ясно, че най-податливи на деминутивизация са съществителните имена, като в труда се разглеждат предимно съществителните нарицателни имена, но се споменават и примери за деминутивизирани собствени имена. Други части на речта, които могат да подлежат на деминутивизация в различните езици също се посочват.

Аналитичните словообразователни модели се описват подробно в същата глава, като се подчертава тяхната доминираща роля в езици като английски, както и ролята им в изразяването на категорията деминутивност в руски, български и други славянски езици.

Следва подробно описание на словообразователните модели съответно в английския, руския и българския език, като се обръща внимание на значението и функцията на деминутивните думи, процесът на деминутивизация, синтетичното и аналитичното деминутивизиране, както и деминутивизацията на различните части на речта, илюстрирани с подходящи примери от трите езика. Тази глава включва и подробния списък на деминутивните суфикси в трите езика

поотделно, подредени по азбучен ред с кратко описание на значението и илюстрация с примери.

След примерите от всеки език следва кратко описание на основните изводи за значението и начините на изразяване на категорията деминутивност, които са обобщени в края на дисертационния труд в раздел Заключение.

Глава III. Анализ на изследвания корпус

Трета глава (стр. 144-169) е посветена на контрастивния анализ на емпиричния материал. Изследвани са общо 5010 примера, ексцерпирани от трите езика (1248 примера от английски, 1442 от български и 2320 от руски). Тъй като корпусът от примери се състои от отделни думи, а не е преводен корпус, предметът на изследване в дисертационния труд се явяват начините на изразяване на категорията деминутивност и честотата на употреба на словообразователните деминутивни модели в трите разглеждани езика. Използвани са статистически методи, за да се пресметне и определи честотният модел на проявление на всеки един от идентифицираните словообразователни модели в трите езика. В следствие на проведеното изследване се наложи преподреждане на реда на описание на разглежданите езици, а именно, английски, български, руски, тъй като количественият анализ обуслови българския език като междинен спрямо другите два, с резултати, доближаващи го в едни случаи към изходния английски език, а в други - към руския. Затова и в анализа на резултатите българският език се нарежда на второ място след изходния английски език.

Както показва корпусният материал, броят на ексцерпираните примери от английските текстове е 1248, което прави 25% от общия брой примери от трите езика. Примерите в българския език са 1442, което е 29%, а в руския език са 2320,

което е 46% от всички примери. В резултат на тези данни ясно се вижда, че по брой ексцерпции българският език се доближава повече до английския език, отколкото до руския, а примерите в руския език са почти двойно повече от примерите, ексцерпирани от английските текстове. Статистически се изчислява и честотата на поява/употреба на деминутивна форма в трите езика, а именно, че в английския език честотата на появяване на деминутивна форма в текстовете е 3.4‰ (или всяка трета дума на хиляда), в българския език честотата е 4.86‰ (или приблизително всяка пета дума), докато в руския език честотата е 7.82‰ (или приблизително всяка осма дума). В следствие на тези резултати може да се предложи следната пропорция на поява на деминутивна форма в трите езика (английски : български : руски) е 3 : 5 : 8. Представени в проценти, тези резултати изглеждат както следва: в английския език – 19%, в българския език – 31%, в руския език – 50%. Разбира се, тези данни са приблизителни, но много ярко показват съотношението на честотата на поява на деминутивни форми в трите езика. С други думи, честотата на регистриране на деминутивна форма в българския език е с 1.6 пъти по-голяма от тази в английския език, и в същото време с 1.6 пъти по-малка от честотата в руския език, което още веднъж маркира междинната позиция на българския език спрямо другите два езика по отношение на честотата на поява на деминутивни форми в текстовете.

По аналогичен начин е изчислена честотата на употреба на деминутивни форми във всеки един от изследваните текстове на трите езика (стр. 148-149), като получените резултати потвърждават посоченото по-горе становище, а именно, междинното място на българския език спрямо английския и руския език при изследване на честотата на употреба на деминутивни форми в текста.

Получените резултати от честотния анализ на деминутивните форми в трите езика водят до следните изводи:

1. Английският език разкрива най-ниска фреквентност на деминутивни форми и дори и в текстове, написани или адаптирани за деца, за които се смята, че тяхната употреба трябва да е най-висока, техният брой се оказва ограничен.

2. Руският език представя най-висока фреквентност на деминутивни форми, което потвърждава мнението, че руският е един от езиците, които притежават и използват многобройни и полисемантични деминутивни форми.

3. Българският език, макар и аналитичен като английския език, се характеризира с голям брой деминутивни форми с полисемантични функции, което го доближава до другите славянски езици и в частност до руския език. Но по отношение на фреквентността на деминутивни форми в текстовете българският има честотност два пъти по-ниска от руския език. Възможно обяснение на тази констатация е, че съгласно правилата на книжовния български език, се приема, че употребата на деминутивни форми е характерна черта на разговорния стил и ежедневната реч, което понижава тяхната фреквентност дори и в детските книги.

Освен определяне на приблизителната фреквентност на употреба на деминутивни форми в трите езика, другата цел на изследването на корпуса от примери е да се идентифицират словообразователните деминутивни модели в трите езика и да се посочат най-честите модели на деминутивност в английския, българския и руския език, като се опишат и анализират приликите и разликите между тях и се предложи обяснение на получените данни.

В процеса на идентифициране и дефиниране на словообразователните деминутивни модели в трите езика се разкри интересен лингвистичен феномен, а именно, че броят на идентифицираните модели в трите езика се намира в обратнопропорционална зависимост спрямо фреквентността на поява на деминутивни форми в текста, респективно, броят на моделите в английския език, който е аналитичен, е най-голям –

28, в руския език, който е синтетичен, е най-малък – само 19, а в българския език, който е аналитичен, те са 24, което е пак средна стойност спрямо другите два езика. Този феномен може да бъде обяснен с необходимостта в английския език да се компенсира малкия брой синтетични деминутивни форми с други лингвистични механизми за предаване на разнообразните нюанси на деминутивните значения. В българския и руския език тези модели са по-малко на брой, вероятно поради факта, че повечето деминутивни суфикси в тези езици са мултифункционални, а процесът на деминутивизация включва не само съществителните имена, а и други части на речта, което прави възможно една и съща форма да изразява различни нюанси на деминутивното значение. А това от своя страна, прави големия брой деминутивни модели излишен.

В резултат на проведените анализ на ексцерпирания примери в английския език са установени 28 деминутивни модела (приложение 2 в дисертационния труд). Обект на лингвистичен анализ са моделите с фреквентност над 1%, които са общо 9. Деминутивните модели с фреквентност под 1% се споменават информативно. На база на корпуса от ексцерпции в английския език се установява, че най-фреквентният деминутивен модел е аналитичният, и по-точно моделът „little” + NDN (‘малък’ + недиминутивна форма на съществително нарицателно име). Този модел се среща в 555 примера, което прави 44.47% от всички примери. В идентифицираните модели има и други, при които деминутивността се предава аналитично, но чрез друго прилагателно име от семантичното поле на „little”, а именно - „small” + NDN (4-та позиция със 70 примера или 5.6%), „young” + NDN (9-та позиция с 18 примера или 1.44%) и други единични случаи с прилагателни изразяващи отношение като „darling/dear/poor” и др. Тези примери още веднъж доказват, че най-фреквентният деминутивен модел в английския език е аналитичният. Вторият най-честотен деминутивен модел в английския език е синтетичният, т.е. предаване на категорията

деминутивност чрез суфиксация. Този модел се среща в 265 случая или в 21.23% от всички примери. Въпреки общоразпространеното мнение, че английският език не притежава синтетични езикови средства за изразяване на деминутивност въз основа на малкия брой деминутивни суфикси, корпусът от примери показва, че той е на втора позиция след аналитичния модел. Това може да се отдаде на спецификата на анализирания примери, ексцерпирани от текстове, написани или адаптирани за деца, в които примерите за малки животни, членове на семейството и по принцип малък размер на предметите се срещат доста често. А в английския език именно тези семантични групи се деминутивизират суфиксално.

Другите модели, които са дискутирани в дисертационния труд и имат сравнително висока фреквентност в английския език, са съществителните имена, при които малкият размер е семантичен компонент на лексемата, например „brook/pebbles/colt/breeze” (6.17%), прилагателното име „little” във форма „a little” в комбинация с друго прилагателно и значение на ниска степен на изразеното качество (4.01%), също „little” в комбинация със съществително собствено име (2.32%) и др.

В българския език са идентифицирани 24 словообразователни деминутивни модела (приложение 3 в дисертационния труд). Анализирани са моделите с фреквентност над 1%, което прави 9 деминутивни модела. Установи се, че най-висока фреквентност има синтетичният деминутивен модел, т.е. деминутивност изразена чрез деминутивен суфикс – в 781 случая или 54.16% от всички примери, което предполага, че почти всеки втори случай на деминутивност в българските текстове е изразен суфиксално. Това се дължи на богатата деминутивна суфиксална система в българския език, както и на факта, че много от частите на речта могат да бъдат деминутивизирани. На второ място е аналитичният модел

„малък” + недеминутивна форма на съществителното нарицателно име, който се среща в 195 случая или в 13.52% от всички примери. Този модел в българския език изразява предимно малък размер или възраст. Прилагателното „малък” може да се комбинира с деминутивна номинална форма и в този случай моделът да има деминутивно-експресивно значение. Това сенаблюдава при моделите „малък” + деминутивна форма на съществително нарицателно (4-та позиция или 5.20%) и „малък” + деминутивна форма на съществително собствено име (6-та позиция или 2.7%). Интересен случай в българския език са лексикализираните деминутивни форми, които съставят шестият по фреквентност модел на употреба на деминутиви. Тези форми са сравнително чести и се срещат в 70 примера или в 4.85% от разглежданите ексцерпции. Деминутивни модели, каквито не бяха установени в английския език, но в българския език са сравнително чести, са деминутивните форми на прилагателните имена и наречията, съответно на 6 и 7 място в списъка. Тяхният брой е почти еднакъв, с превес на деминутивните прилагателни – 39 случая, спрямо 29 случая на деминутивни наречия. Примерите, при които други части на речта са деминутивизирани, са незначително количество.

В руския език са идентифицирани 19 словообразователни модела на деминутивност (приложение 4 в дисертационния труд). Анализирани са моделите с фреквентност над 1%, което прави 10 деминутивни модела. Подобно на българския език, най-фреквентният деминутивен модел в руския език е синтетичният, т.е. чрез суфиксация, с изключително високата честота от 66.42% от всички примери. Аналитичният словообразователен модел е на трето място със 136 ексцерпции или 5.68%, предхождан от второто място, заемано от случаите на лексикализираните деминутивни съществителни нарицателни имена със 156 примера или 6.72%. Второто място на лексикализираните деминутивни форми на съществителните нарицателни имена се дължи на широката им употреба в руския

език – предимно като технически термини, в устойчиви словосъчетания, и в различни сфери на живота. Деминутивизираните лични имена заемат 4-та позиция с 96 примера или 4.14%. Както и в българския език, употребата на деминутивни прилагателни имена и наречия е сравнително честа, като фреквентността на деминутивните наречия в руския е доста по-голяма в сравнение с българския език, а именно 3.49%, с което деминутивните наречия заемат 5-та позиция в списъка на деминутивните модели. Случаите на деминутивни прилагателни имена са по-малко от наречията, като деминутивните прилагателни имена формират два различни модела: в 2.03% от случаите те се комбинират с деминутивна форма на съществително нарицателно име и в 2.03% - с недеминутивна форма на съществително нарицателно име.

След изследването и анализирането на деминутивните модели поотделно в английския, българския и руския език, в края на трета глава се прави контрастивен анализ на деминутивните модели в трите езика, като се извеждат приликите, разликите и закономерностите в употребата на деминутивните модели в разглежданите езици. В резултат на направения контрастивен анализ на фреквентността на деминутивните модели в трите езика се стига до следните изводи:

1. Английският език разкрива най-малък брой случаи на деминутивно значение, но се характеризира с най-голям брой деминутивни словообразователни модели (1248 ексцерпции, 28 деминутивни модела). Най-честотният модел на деминутивно значение е аналитичният, като синтетичният също има висока фреквентност.

2. В българския език ексцерпиранията са 1442, класифицирани в 24 модела. Общият брой на ексцерпциите е по-голям от тези в английския език, но разликата не е значителна, имайки предвид приблизителния брой думи, от които са ексцерпирани примерите в двата езика. В резултат на

приложения статистически метод на изчисляване на фреквентността на поява на деминутивни форми в двата езика се установява съотношение 1 : 1.6 в полза на българския език. Най-честотният деминутивен модел в българския език е синтетичният, и по-точно, суфиксалният, който беше установен в повече от половината изследвани примери, следван от аналитичният модел и от комбинацията от аналитичен и синтетичен модел. На база броя на ексцерпциите на деминутивизираните форми на съществителните имена, както и на деминутивизираните форми на други части на речта, като прилагателно име, наречие и глагол, може да се направи изводът, че синтетичният деминутивен модел е най-честият деминутивен словообразователен модел в българския език.

3. Данните от 2320 ексцерпции от руските източници доказват, че руският език се характеризира със значително по-голям брой деминутивни форми в сравнение с английски и български: броят им е два пъти по-голям от деминутивите в английския език и с половина повече от тези в българския език. Броят на деминутивните модели обаче е най-малък, само 19, като това може да се обясни с мултифункционалността на деминутивните суфикси в руския език. Най-фреквентният деминутивен модел е синтетичният, включващ деминутивни форми не само на съществителните имена, но и на наречията и прилагателните имена, чийто брой е впечатляващ. Както и в българския език, аналитичният модел и комбинацията от аналитичен и синтетичен модел са също доста чести.

Заклучение

В **Заклучението** (стр. 170-178) на дисертационния труд се обобщават резултатите от изследването и се очертават насоките за бъдещи изследвания.

В резултат на направения обзор на теоретичните изследвания, посветени на категорията деминутивност в трите езика, могат да бъдат формулирани следните изводи:

1. Деминутиви в английския език могат да се образуват или синтетично (чрез афиксация, предимно суфиксация), аналитично (предимно чрез прилагателни със значение на малък размер или възраст), или чрез други процеси като редупликация, съкращаване или образуване на сложни думи. Основният и най-чест модел за деминутивизация в английския език е аналитичният.

2. Поради аналитичния характер на английския език, деминутивната суфиксация не е характерна за него (за разлика от българския и руския езици), но е все пак често срещана при образуването на деминутивни форми на личните имена и на прякорите, както и при образуването на форми, обозначаващи малките на животни и птици, които се срещат в детските книги.

3. Най-често чрез суфиксация в английския език се деминутивизират съществителните имена, макар че някои прилагателни имена също могат да образуват деминутиви чрез суфиксация. Останалите части на речта не могат да бъдат деминутивизирани.

4. Най-честият тип на деминутивизация в английския език е аналитичният, с помощта на прилагателно име от семантичното поле на лексемата „small”, като например: *small, little, tiny, teeny, teensy-weensy, minute* и др., които се делят на три групи според регистъра – неутрални, всекидневни и формални.

5. Прилагателните имена, които най-често се използват при образуване на деминутивни модели са **small** и **little**, като **little** е мултифункционално. В основното си значение **small** обозначава малък размер и не притежава каквито и да е прагматични конотации. Прилагателното **little** има множество значения и може да изразява конотации като „чувство на ласкавост, съчувствие, съжаление” от една страна, и „чувство на презрение, пренебрежение, сарказъм”, от друга. **Small** изразява обективно малък размер и се отнася до качество на референта,

докато **little** изразява субективното отношение на говорещия към референта или адресата.

6. Други качествени прилагателни често се комбинират с **little** и така предават разнообразие от експресивни нюанси, напр. *dear little girl, sweet little boy, poor little girl*, и др.

7. Макар че **small** и **little** се считат за синоними, те не са взаимнозаменяеми в английския език, т.е. намират се в отношение на комплементарна дистрибуция. Но е възможно да бъдат използвани заедно по отношение на един и същи референт, напр. *a small black little box*, където **small** изразява размер, а **little** субективно отношение на ласкавост или нежност.

8. В английския език съществуват и лексикални деминутиви, т.е. думи, които съдържат значението [+**small**] в семантичната си структура. Тези думи обикновено се превеждат на български и руски с деминутивни форми (напр. *brook* – *ручейче/ручейк*, *breeze* – *ветрецу/ветерок*) или с комбинация от деминутивна форма и качествено прилагателно име, изразяващо висока степен на експресивност (*малко ручейче/маленький ручейк*).

9. Деминутивните форми в руския език основно изразяват малък размер, но в същото време могат да предават допълнително емоционално-експресивно значение (положително или отрицателно), като така могат да разкрият субективното отношение на говорещия към референта. Поради мултифункционалния характер на деминутивните суфикси в руския език редица емоции и субективни отношения могат да бъдат изразени с помощта само на един суфикс. Най-често съществителните имена са подложени на процеса на деминутивизация, като формите на деминутивните суфикси се променят по род и число. Другите части на речта, които могат да бъдат деминутивизирани в руския език са прилагателното име и наречието, а до известна степен и глаголят.

10. Номиналните деминутивни форми често се комбинират с притежателни местоимения, при което подсилват експресивността на деминутивната форма, напр. *мой садик, наша комнатка*.

11. Характерна черта на руските деминутивни форми на прилагателните имена е, че те се съгласуват със съществителното име, към което се отнасят не само по род, число и падеж, но и по експресивност. В резултат на това се идентифицират четири възможни модела на съгласуване: Прилагателно Име + Съществително Име; Прилагателно Име + Деминутивно Съществително Име; Деминутивно Прилагателно Име + Съществително име; Деминутивно прилагателно + Деминутивно съществително име (напр. *белый заяц; белый зайчик; белянский заяц; белянский зайчик*).

12. Процесът на лексикализация на деминутивните номинални форми е характерен за руския език, като в резултат на него много деминутивни форми придобиват различни лексикални значения и често губят значението на умалителност. Това са думи, обозначаващи технически термини или обекти, или части от обекти от ежедневието, напр. *палець; спинка стула; носик чайника*.

13. Адвербиалните деминутиви са разпространени в руския език и служат за подсилване на значението на наречието или добавят гальовно значение.

14. Възможностите за образуване на деминутивни глаголни форми в руския език са ограничени предимно в детската реч или речта, насочена към деца. При употребата им в други ситуации те могат да изразят експресивно омаловажаване на глаголното действие, напр. *гулять – гулятьеньки*.

15. Поради наличието на богата система от деминутивни суфикси в руския език най-честият модел на изразяване на деминутивност е синтетичният, макар че аналитичният или комбинация от двата модела също са възможни.

16. Българският език също е богат на деминутивни форми, които могат да изразяват не само умалителност (т.е. малък размер на референта), но и разнообразие от емоционално-експресивни нюанси на субективно отношение. Най-много деминутивни форми се срещат сред съществителните имена. Една от особеностите на номиналните деминутивни суфикси в

българския език е тяхната поливалентност. Частите на речта, които могат да бъдат деминутивизирани са съществителното име, прилагателното име, наречието, глаголът, местоимението и числителното име.

17. Процесът на лексикализиране на деминутивни форми е характерен и за българския език, като специфичните му особености са сходни с тези в руския език.

18. Българският език притежава голямо многообразие от деминутивни суфикси, които са многофункционални и могат да предават различни емоционално-експресивни нюанси в зависимост от контекста, като например умалително, деминутивно-ласкаво, деминутивно-пейоративно, ласкаво или пейоративно значение.

19. В допълнение към синтетичното деминутивно образуване, в българския език, както и в руския език, деминутивността може да се изрази и аналитично или чрез комбинация от двата начина. Прилагателните имена се съгласуват със съответното съществително име не само по род, число и падеж, но и по експресивност, което обуславя възможност за формиране на четирите комбинации, описани за руския език или: Прилагателно Име + Съществително Име; Прилагателно Име + Деминутивно Съществително Име; Деминутивно Прилагателно Име + Съществително име; Деминутивно прилагателно + Деминутивно Съществително име (*бял заек; бяло зайче; беличък заек; беличко зайче*). Последната комбинация е най-експресивна, но за разлика от руски, в българския език рядко се използва и то предимно в детски книжки или като стилистичен похват в художествената литература.

20. Адвербиалните деминутивни форми в български предават предимно деминутивно-ласкаво значение, тъй като имат главно експресивна роля и употребата им не е толкова честа както тази на деминутивните прилагателни имена.

21. Деминутивните глаголни форми са възможни, но рядко срещани, характерни са главно в разговорите с деца или като стилистичен похват в художествената литература.

22. За разлика от руския език, в българския език местоименията и числителните имена също могат да бъдат деминутивизирани, но тези форми се считат за разговорни, дори диалектни и се изпозват предимно като стилистичен похват в художествените произведения.

От гледна точка на типологичната опозиция синтетичност: аналитичност на езиците, могат да бъдат направени следните заключения:

1. Английският език като аналитичен използва аналитичното деминутивно образуване като основен и най-фреквентен начин за изразяване на категорията деминутивност, което се потвърждава от резултатите, получени от изследвания корпус, а именно, моделът “little” + NDN (недеминутивна форма на съществителното име) заема първа позиция с най-висока фреквентност в английския език (45% от всички примери). Ако вземем предвид и аналогичните модели, като “small” + NDN (5.6%), dear/sweet/poor + “little” + NDN (2.16%), “young” + NDN (1.44%), “tiny” + NDN (0.96%), ясно се вижда, че аналитичният модел е доминантен в английския език. Синтетичното деминутивно образуване (т.е. с помощта на деминутивни суфикси) също е един от наличните начини за предаване на категорията деминутивност в английския език, с втори резултат от 21.23% в корпуса от примери, което е важно по отношение на общоразпространените схващания, че английският език е беден на синтетични модели на образуване на деминутиви.

2. Като синтетичен език, руският език предпочита синтетичния словообразователен модел, което се потвърждава от получените резултати от изследването, като синтетичният модел се нарежда на първо място с почти 66% от всички примери. Този процент става дори още по-голям, ако прибавим и деминутивните форми на прилагателните имена (2.03%) и

наречията (3.49%). Аналитичният модел, макар и възможен, е силно ограничен, което се доказва с резултатите от 5.86% за модела “маленький” + NDN и 0.30% за модела „adjectives denoting “smallness” + NDN”. Броят на примерите от последния модел е незначителен, сравнен с броя на синтетичните деминутивни форми. Факт, който заслужава внимание, е че комбинацията от аналитичен и синтетичен деминутивен модел е с почти същата фреквентност както и аналитичния модел, което ги нарежда на второ място по честотност в руския език.

3. По отношение на деминутивното образуване българският език заема междинна позиция между английския и руския език. Спрямо едни параметри получените от изследването резултати доближават българския език повече до английския език, в други случаи - повече до руския език. Подобно на английския език българският език е аналитичен, което прави аналитичният деминутивен модел присъщ за езика и този модел заема втора позиция по фреквентност на деминутивните модели с резултат от 13.52% от всички примери. От друга страна, както и руският език, българският език притежава доста добре развита система от деминутивни суфикси, които могат да се комбинират не само със съществителни имена, но и с други части на речта, което повишава значително фреквентността на синтетичният деминутивен модел. За това свидетелстват и получените резултати: деминутивни форми на съществителни имена (първа позиция с 54.16%), на прилагателни имена (седма позиция с 2.7%), на наречия (осма позиция с 2.10%), на възклицания (дванайста позиция с 0.48%) и на глаголи (осемнайста позиция с 0.32%). Както и в руския език, в българския език се откриват няколко модела на комбиниране на аналитичен и синтетичен начин на образуване на деминутиви, като “малък” + DN (5.20%), adjectives denoting “smallness” + DN(0.55%), “мъничък” + DN (0.40%), diminutive adjectives + DN (0.40%). Следователно, макар българският език да е аналитичен, резултатите показват, че най-фреквентните модели на деминутивно образуване са

синтетичният и комбинацията от аналитичен и синтетичен модел.

В резултат на компилираните в трите езика списъци с деминутивни суфикси, могат да се направят следните обобщения:

1. Противно на общоприетото мнение, че в английския език почти не съществуват деминутивни суфикси, бяха идентифицирани и включени в списъка 28 номинални деминутивни суфикса, 2 префикса и 3 суфикса при прилагателното име, които изразяват някои от значенията на деминутивността. Очевидно е, че синтетичният деминутивен модел е приложим по отношение на английския език.

2. В руския език деминутивните суфикси основно се определят като номинални (класифицирани според степента на експресивност като суфикси от първа, втора и трета степен), а също адвербиални, адективални и вербални.

3. В българския език деминутивните суфикси често се делят на номинални (подразделени според род и число на такива от мъжки, женски и среден род, както и от множествено число), адвербиални, адективални, вербални, прономинални и нумерални.

4. Броят на деминутивните суфикси в българския и руския език не може да бъде калкулиран прецизно поради мултифункционалния характер на повечето деминутивни суфикси, както и поради многообразието от морфофонемни варианти на тяхното изписване.

В резултат на контрастивния анализ на резултатите от изследвания корпус от трите езика могат да се направят следните изводи за начина на образуване и честотата на употреба на деминутивните форми в английския, българския и руския език:

1. В източниците на английски език се наблюдава най-малкият общ брой деминутивни ексцерпции, но най-много словообразователни модели, изразяващи деминутивност.

2. Българският език се характеризира с по-малък брой деминутивни форми от руския език, но в същото време притежава по-голям брой деминутивни модели.

3. Най-големият брой ексцерпирани примери на деминутивни форми се наблюдава в руския език, въпреки най-малкия брой деминутивни модели.

4. Фреквентността на употреба на деминутивни форми в трите изследвани езика може да бъде представена чрез съотношението 1 : 1.6 : 3.2 (английски : български : руски).

5. Най-честият модел на деминутивно значение в английския език е аналитичният “little” + NDN (приблизително 45% от всички примери), следван от синтетичния модел (приблизително 21% от примерите).

6. В българския език най-честият модел на изразяване на деминутивно значение е синтетичният (приблизително 54% от всички примери), следван от аналитичният (приблизително 13.5%).

7. В руския език, както и в българския, най-често срещан е синтетичният модел (приблизително 66% от примерите), след него се нарежда моделът на лексикализираните деминутивни форми (приблизително 7%), а следван от аналитичният модел (само 6% от примерите).

Конкретният анализ в тази работа далеч не изчерпва възможностите за съпоставително изследване на категорията деминутивност в трите езика. Предлаганата методика визира един изходен модел, чрез който могат да се съпоставят тези и други езици. Бъдещите изследвания ще съдействат за верификация на получените резултати. Такива проучвания могат да бъдат насочени към изследване на стилистичните и прагматичните аспекти на категорията деминутивност в трите езика, които не са обект на изследване в настоящия дисертационен труд, но биха допринесли за по-пълното и задълбочено описание на тази категория. Поле на бъдещи контрастивни изследвания представлява проучването на

категорията деминутивност в по-широкия контекст на устната и писмената реч, при което биха могли да се анализират не само отделни словоформи, а ситуации, които по-пълно да разкрият прагматичните възможности на деминутивните форми в езика.

Библиография към автореферата

1. **Андрейчин 1944:** Андрейчин, Л. Основна българска граматика, С., 1944.
2. **Бауер 1988:** Bauer, L. *Introducing Linguistic Morphology*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 1988.
3. **Бауер и др. (под печат):** Bauer, Lieber, Plag (in press): Bauer, L., Lieber, R., Plag, I. In press. *The Oxford guide to English Morphology*. Oxford: Oxford University Press, in press.
4. **Братус 1969:** Bratus, B.V. The Formation and Expressive Use of Diminutives. // *Studies in the Modern Russian Language* 6. Cambridge University Press. Cambridge, 1969.
5. **Васева 2004:** Васева, И. Отражение национального характера в языке болгар и русских. <http://www.russian.slavica.org/article2283.html>
6. **Васева 2006:** Васева, И. *Умалителност, експресивност, емоционалност*. Авангард Прима, С. 2006.
7. **Вежбицка 2001:** Вежбицка, А. *Сопоставление культуры через посредство лексики и грамматики*. М., 2001.
8. **Виноградов 1972:** Виноградов, В.В. *Русский язык (Грамматическое учение о слове)*. М., 1972.
9. **Волек 1987:** Volek, V. *Emotive Signs in Language and Semantic Functioning of Derived Nouns in Russian*. Amsterdam: Benjamins., 1987, pp. 55-177.
10. **Воронина 2012:** Воронина, Л.П. Семантика и прагматика деминутивных суффиксов в русском языке. // Вестн. Том.гос.уни-та., 2012., №359, с.15-17. <<http://cyberleninka.ru/article/n/semantika-i-pragmatika-deminutivnyh-suffiksov-v-russkom-yazyke>> (last accessed: 01.02.2014).
11. **Гаст 2013:** Gast, V. Contrastive analysis. 2013, Available at: <http://www.personal.uni-jena.de/~mu65qev/papdf/CA.pdf> (last accessed: 07.06.2014).
12. **Данчев 2001:** Данчев, А. *Съпоставително езиковедно знание. Теория и методология*. София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2001.

13. **Дементьев 1953**: Дементьев, А. А. Уменьшительные слова в русском языке. // *Русский язык в школе*, 1953, № 5, с. 5 – 11.
14. **Дементьев 1959**: Дементьев, А. А. Очерки по словообразованию имен существительных в русском языке. - Ученые записки Куйбышевского пединститута. Вып.27. - Куйбышев, 1959, с.5-181.
15. **Джеймс 1980**: James, C. *Contrastive analysis*. Longman, London and New York, 1980.
16. **Джурафски 1996**: Jurafsky, D. Universal tendencies in the semantics of the diminutive. // *Language*, 1996, V.72, №3, pp.533-578.
17. **Димитрова 1959**: Димитрова, М. Умалителните имена в книжовния български език. // *Известия на института за български език*, кн.6, 1959, с.263-319.
18. **Дреслър & Мерлини Барбареси 1994**: Dressler, W., Merlini Barbaresi, L. (1994). *Morphopragmatics: Diminutives and intensifiers in Italian, German, and other languages*. Berlin: Mouton de Gruyter.
19. **Дреслър & Мерлини Барбареси 2001**: Dressler, W., & Merlini Barbaresi, L. Morphopragmatics of diminutives and augmentatives (on the priority of pragmatics over semantics). // *Perspectives on Semantics, Pragmatics, and Discourse*. John Benjamins Publishing Company, 2001, pp.43-58.
20. **Кемп и др. 2003**: Kempe, V., Brooks, P. J., Mironova, N., & Fedorova, O. (2003). Diminutivization supports gender acquisition in Russian children. // *Journal of Child Language*, 30, pp.471-485.
21. **Кемп, Брукс & Гилис 2007**: Kempe, V., Brooks, P. J., Gillis, S. Diminutives provide multiple benefits for language acquisition, Chapter 13, 2007, pp.319-342. Available at <http://abertay.academia.edu/VeraKempe/Papers>
22. **Кръстев 1976**: Кръстев, Б. *Умалителността в българския език*. С. Народна просвета. 1976
23. **Легурска & Бечева 2005**: Легурска, П., Бечева, Н. Проблеми на семантиката на диминутивите в руския, сръбския и българския език и представянето ѝ в двуезичен речник (върху материал от тематичната група названия за части на тялото). // *Електронно списание LiterNet*, 08.11.2005, №11, (72), <http://litenet.bg/publish5/nbecheva/deminutivite.htm>.
24. **Меракова 2005**: Меракова, Е. Емоционално-експресивна конотация на умалителни съществителни имена (върху материал от български и руски език). // *Научни изследвания в чест на проф.д-р Боян Байчев по случай неговата 70-годишнина*, Велико Търново, УИ ВТУ, 2005, с.505-510.

25. **Наумова 1905a**: Наумова, В. Умалителните и увеличителните суфикси в новобългарски език. // *Известия на семинара по славянска филология*, кн.1, С., 1905, с.217-230.
26. **Наумова 1905b**: Наумова, В. Употребата на умалителните и увеличителните имена в българския език // *Известия на семинара по славянска филология*, кн.1, С., 1905, с.231-250.
27. **Плямоватая 1961**: Плямоватая, С.С. Размерно-оценочные имена существительные в современном русском языке. М., 1961.
28. **Спиридонова 1999**: Спиридонова, Н.Ф. Русские деминутивы: проблемы образования и значения. // *Известия АН. Серия литературы и языка*, т.58, 2, 1999, с.13-22.
29. **Стаменов 2000**: Stamenov, Ch. *Papers in English and Contrastive Linguistics*. Plovdiv University Press, 2000.
30. **Темирова 1972**: Темирова, В.М. Суффиксы эмоциональной оценки и их стилистические исследования, М., стр. 245-317.
31. **Фенцлова 1985**: Fentslova, M. Rol' znachenia iskhodnogo slova pri obrazovanii diminutive. // *Ceskoslovenska Rusistika*, 30 (5), pp.221-227.
32. **Хъдълстън & Пулъм 2002**: Huddleston, R., Pullum, G.K. *The Cambridge Grammar of the English Language*. Cambridge University Press, 2002.
33. **Шнайдер 2003**: Schneider, K.P. *Diminutives in English*. Max Niemeyer Verlag GmbH, 2003.
34. **Шнайдер 2013**: Schneider, K.P. The truth about diminutives, and how we can find it: Some theoretical and methodological considerations. // *SKASE Journal of Theoretical Linguistics* [online]. 2013, vol.10, no.1, p.137-151.[cit.2013-02-04]. Available on web page http://www.skase.sk/Volumes/JTL22/pdf_doc/08.pdf. ISSN 1339-782X.

Справка за приносните моменти в дисертационния труд

1. Дисертационният труд е първото систематично изследване на категорията деминутивност в английския, руския и българския език от гледна точка на начините на образуване и честотата на употреба, базирано на представителен корпус от 5010 ексерпции от трите изследвани езика.

2. За първи път се предлага контрастивно изследване на три езика от две различни езикови групи, при което езикът, известен с най-малко регистрирани случаи на деминутивност, служи като изходен, докато за целевите езици изследваната категория е характерологичен белег.
3. Деминутивността в английския, руския и българския език се разглежда в теоретичен план и въз основа на направения обзор на съществуващите теоретични модели се предлага дефиниция на категорията деминутивност.
4. Дисертационният труд представлява подробно и изчерпателно описание на начините на изразяване на деминутивността в английския, руския и българския език, като се посочват специфичните особености на разглежданата категория в трите езика поотделно и също в сравнителен план. Въз основа на данните от корпусния материал се предлага детайлизирано изследване на средствата за изразяване на категорията в съпоставителен план.
5. За първи път се прави честотен анализ на най-фреквентните деминутивни словообразователни модели в трите езика, като се посочва най-често срещаният модел в източниците на всеки от разглежданите езици.
6. Приносен момент имат и изработените подробни списъци на деминутивните суфикси, които се откриват в трите езика, като суфиксите са подредени по азбучен ред и придружени с кратки коментари относно тяхната специфични прагматични значения и подходящи илюстративни примери.
7. Споменатите списъци на деминутивните суфикси в трите езика, както и голяма част от изводите, могат да бъдат приложени в обучението по английски език, например при преподаването на Практически английски език, Художествен превод, Морфология на английския език и др. на студентите от специалностите „Английска филология” и „Приложна лингвистика”, което свидетелства за практическата приложимост на дисертационния труд.

8. Използваната в дисертационния труд методика предлага един изходен модел, който може да се използва за контрастивни изследвания и на други езици.

Списък с публикации по темата на дисертацията:

1. **Багашева-Колева, М.** Умалителни съществителни имена ванглийския, българския и руския езици. Умалителни съществителни имена без умалително значение. // "Словото - класическо и ново", том 2/2005, стр.159-165.
2. **Bagasheva-Koleva, M.** Expressing Diminutiveness in English - an Overview based on Fairytales. // Available at <http://www.beta-iatefl.org/1609/blog-publications/expressing-diminutiveness-english-overview-based-fairytales/>, 2010.
3. **Bagasheva-Koleva, M.** Diminutiveness. // *Analyses*, SWU Press, ISBN: 978-954-680-822-6, 2012, pp.204-224.
4. **Bagasheva-Koleva, M.** Origin and Meaning of Diminutive Words. // *Analyses*, SWU Press, ISBN: 978-954-680-822-6, 2012, pp.225-232.
5. **Bagasheva-Koleva, M.** Emotive tools in target audience oriented translation. // *Реторика и Комуникации (Rhetoric and Communication)*, 4/2012, available at <<http://rhetoric.bg/emotive-tools-in-target-audienceoriented-translation>>
6. **Bagasheva-Koleva, M., Apostolova, G.** Addresses. A typology of minimization of people's names based on a comparative analysis of Bulgarian, Russian and English names. // *Състояние и проблеми на българската ономастика*, том 13/2013, стр.682-698.
7. **Bagasheva-Koleva, M.** Emotional Language in Fairy Tales – a Contrastive Analysis of the Expressive Means Used in Fairy Tales in English, Russian and Bulgarian. // *Времената отлитат, написаното остава* (сборник посветен на доц.д-р Ани Леви), НБУ-София, 2013, стр.52-60.

8. **Bagasheva-Koleva, M.** A Comparative Study of Diminutive Meaning in Oscar Wilde's Tales (English, Russian and Bulgarian). // *Лингвистиката: История, предизвикателства, перспективи* (сборник в чест на 80-годишнината на проф. Славчо Петков), УИ"Неофит Рилски", Благоевград, 2013, стр.102-108.

9. **Bagasheva-Koleva, M.** Some Correlates between Diminutive Words in Bulgarian, Russian and English, // Научните трудове на Филологическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски”, том 51, кн.1, СБ.Б. 2013, стр. 138-147.

10. **Bagasheva-Koleva, M.** Diminutive Forms of Adjectives and Adverbs in Bulgarian and Russian Translation of Lewis Carroll's Alice in Wonderland and Through the Looking Glass. // *Cross-linguistic Interaction: Translation, Contrastive and Cognitive Studies (Liber Amicorum in Honour of Bistra Alexieva)*, St.Kliment Ohridski University Press, Sofia, 2014, pp.197-207.

11. **Bagasheva-Koleva, M.** The Case of Lexicalized Diminutive Nouns in Some Slavic Languages. // *Езици на паметта в литературния текст*, Издателство „Фабер”, Велико Търново, 2014, стр.619-626.